

Når teksten (ikke) arter sig...

Anmeldelse af Ole Togeby: *Bland blot genreerne – ikke tekstarterne! Om sprog, tekster og samfund*. Frederiksberg: Samfundslitteratur, 2014 (300 sider).

ANNA VIBEKE LINDØ

I oktober 2012 afholdt Dansklærerforeningen sit årsmøde under overskriften: "Rod i genreerne?" Baggrunden for at tage genrebegrebet under behandling var dels, at der siden gymnasireformen i 2005, hvor begrebet *ny skriftlighed* blev indført, har fundet en eksplosiv vækst sted i genreforskningen på universiteterne; dels at det er en daglig udfordring for enhver tekstunderviser, at de velbeskrevne genrer er under hastig forandring, og at grænserne opleves som stadig mere flydende. I indbydelsen til årsmødet hed det således, at denne udvikling bl.a. kommer til udtryk ved, at "[d]et skriftlige bliver mundtligt, den skrevne tekst blandes med links og billeder på nettet, og det selvbiografiske driller de litterære genrekonventioner" (*Danske Noter* 4/ 2012:6). Ole Togeby (herefter OT) afholdt på mødet en workshop, der i kondenseret form præsenterede nogle af de problemstillinger og pointer, som nu har resulteret i udgivelsen af en lærebog, der bl.a. kan læses som et bidrag til at få 'ryddet op' i den omsiggribende genreforvirring. Af forlagets bagsidepræsentation fremgår det, at lærebogen specifikt er henvendt til studerende ved de humanistiske uddannelser på universiteterne, men også at den på grund af sin alsidighed samtidig er bredt orienteret mod alle fag, hvor der arbejdes med tekster og dermed med genrebegrebet.

Bogens potentielle læsere er altså ikke nødvendigvis danskstuderende eller danskundervisere; til gengæld skriver den sig ind i en solid danskfaglig tradition, nemlig den tidlige danske pragmatik, hvis særlige kendetegn var de retorisk-stilistiske næranalyser af sagprosattekster, som Paul Diderichsen siden midten af 1940'erne forsøgte at fremme gennem sit arbejde med *Dansk Prosa-historie*, der dannede afsæt for

de første kurser i pragmatik ved KU i 1960'erne. Dette fokus på den sproglige næranalyse har altid adskilt og adskiller stadig den danske pragmatik fra den internationale, der ikke nødvendigvis bedrives af lingvister (Gregersen 1994).

Et fælles udgangspunkt for dansk og international pragmatik er dog forståelsen af sprog som handling, og det er også her, at OT tager sit udgangspunkt, idet han bl.a. definerer sproglige handlinger som ”ytringer, der opfattes som en samlet repræsentation af et sagforhold i den omtalte situation.” (s. 291). Sproglige handlinger fungerer både som praktiske handlinger mellem kommunikationspartnere, som præsentation af et emne og som udtryk for afsenders hensigt og holdning, og dermed er det muligt at inddele dem efter form og funktion (s. 21). OT sammenligner på denne baggrund sproghandlerne med Bakhtins begreb *speech genres* (Bakhtin 1986), idet han siger, at: ”Ordet *talegenre* er Bakhtins betegnelse for typer af det der her kaldes sproglig handling” (s. 15).

Bakhtin beskrev talegenerne som de heterogene og situationsbundne, men dog samtidig relativt stabile kategorier af ytringer, der findes inden for sprogbrugens forskellige kommunikationsfællesskaber og sfærer. Med denne dynamiske opfattelse af generernes væsen udfordrede Bakhtin ikke alene den traditionelle genreforståelse, der primært fokuserer på ”at give et genresystem baseret på sproglige, litterære eller sprogligt-litterære kendetegn” (Gregersen, 1998); han udvidede samtidig genrebegrebet fra overvejende at omhandle systematiseringen af litterære tekster til også at omfatte hverdagssproget (de såkaldt primære talegener) og de mere komplekse og ofte skriftlige sproghandler (de såkaldt sekundære talegener).

På linje med Bakhtins genreforståelse tilslutter OT sig det synspunkt, at generer er historisk udviklede typer af tekster, for hvilke der findes normer af emnemæssig og sproglig art, som angiver, hvordan man mest hensigtsmæssigt kan udføre retoriske handlinger i sociale situationer (s. 279). Metaforisk udtrykker OT dette forpligtende forhold med den såkaldte nøglemetafor: Tekster skal passe til situationen som nøglen til en lås, og ligesom man får problemer, hvis man forveksler nøglerne til låsen, vil det give problemer, hvis man forveksler eller blander gener og tekstarter. Der er dog en undtagelse. Fordringen

gælder nemlig ikke for skønlitteraturen, hvor OT nærmest betragter hybridtekster som en forudsætning for litterær kvalitet. Nøglemetaforen er altså suspenderet inden for litteraturens område: Enhver nøgle passer i den litterære lås, bare den er ”flot” (s. 56). Dette synspunkt skal tilskrives den omstændighed, at litteraturen i OT’s optik befinder sig uden for ”den sociale situation” og derfor udelukkende har til opgave at påvirke og udfordre læseren intellektuelt, følelsesmæssigt og æstetisk. Om det så forholder sig så enkelt, at de litterære teksters funktion udelukkende er at ”være stillet frem til interesseløst velbehag” (s. 65), kunne nok diskuteres her i autofiktionens tidsalder, men det bliver det ikke. OT vælger derimod at tildele litteraturen en traditionel position i den borgerlige bevidsthed, sådan som Habermas skitserede den i sin model over den borgerlige offentlighed (Habermas 1962) – en bevidsthedsmodel, der i *Bland blot genrerne ikke tekstarterne!* introduceres som forudsætningen for vores opfattelse af forholdet mellem tekst, social institution og det omgivende samfund.

Det er således på baggrund af dette synspunkt, at OT på s. 66 når frem til sin version af ”genrens lov”, der i al sin enkelhed lyder: ”Bland blot de litterære genrer, men aldrig de praktiske tekstarter!”. Med denne erklæring får den læser, der måske har undret sig over bogens titel, omsider en forklaring: OT opdeler nemlig de tre overordnede *teksttyper*, som han opererer med: litteratur, sagprosa og praktiske tekster, i underkategorierne *genrer* og *tekstarter*. Og mens termen ’genre’ hovedsagelig anvendes som underkategori til skønlitteraturens (og til dels sagprosaens) tekster, bruges termen ’tekstarter’ hovedsagelig om de praktiske tekster, som i modsætning til litteraturens genrer under ingen omstændigheder må blandes if. OT. Dette skyldes, at der eksisterer et forpligtende forhold mellem de praktiske tekstarter og samfundet. Et forhold, der også i nogen grad gælder for sagprosaen, men ikke i samme omfang.

Sagprosaen defineres nemlig ganske vist på samme måde som de praktiske tekstarter ved, at den retoriske situation er konstitueret af en asymmetrisk kommunikationssituation, der indebærer et oplysningsforhold fra fagperson til menigmand. I modsætning til de praktiske tekstarter bygger kommunikationen dog ikke på et institutionelt magtforhold, men på et interesseforhold, og teksttypen har sit udspring i

den kulturelle offentlighed, der if. OT er løsere socialt organiseret end samfundets andre sfærer. Sagprosaen står derfor ikke i samme grad (men dog i en vis grad) som de praktiske tekstarter i et forpligtende forhold til samfundets organisationer. Den er ligesom skønlitteraturen overvejende et mål i sig selv. Traditionelt kategoriseres den i fag- og emneområder: OT illustrerer dette kategoriseringsprincip ved at henvise til de danske folkebibliotekers decimalklassifikationssystem.

De praktiske tekstarter er heroverfor kendetegnet ved, at de fungerer som adresserede henvendelser som led i en social praksis, hvis primære formål er at opfylde bestemte funktioner i en given institution og social kontekst, f.eks. inden for medieverdenen, jura eller politik. Teksterne vil oftest have en normativ og direktiv funktion, og de forekommer som hovedregel typisk inden for den sociale, politiske og statslige sfære. Deres stabilitet og vores tillid til, at de ikke blandes på tværs af arter, er afgørende for, at vi kan orientere os i sociale sammenhænge, og for, at civilisationen kan opretholdes.

Det er altså afgørende, at sproghandlingens form er relevant for dens funktioner, hvorfor OT har valgt at inddrage dette aspekt til belysning af menings- og informationsbegrebet, som udgør anden del af kapitel I. Relevansbegrebet er introduceret til tekstteorien af Grice (Grice 1975), som med sit generelle princip for rationel kommunikation lægger til grund, at vi altid vil tilstræbe at samarbejde ved at overholde en række uskrevne, regulerende regler, herunder kravet om udsagnets relevans, der skal sikre, at ”ordene virker på modtageren” (s. 30). Sidstnævnte vil samtidig allerede i mødet med teksten og i genkendelsen af den retoriske situation være styret af en række forudantagne forestillinger om tekstens eller samtalens art og formål, der f.eks. bidrager til at afmontere semantiske flertydigheder. Det er i dette ubevidste samarbejde mellem afsender og modtager, den vellykkede teksttolkning kan finde sted.

Det komplekse, men samtidig uhyre interessante felt: samspillet mellem tekst, institution og samfund, tematiseres altså i bogens første kapitel og vækker derfor forventninger hos læseren om yderligere diskussioner af det forhold, at når samfundet ændres, forandres tekstarterne, og ændres tekstarterne, gribes der grundlæggende ind i samfundets organisering (s. 12). OT er dog primært optaget af den effekt, som

brud på tekstkonventionerne har på samfundet, mens samfundsudviklingens pres på tekstarternes stabilitet ikke problematiseres nævneværdigt, når det kommer til de konkrete analyser. Hermed fortaber det skabende element i Bakhtins genreforståelse sig til fordel for en mere normativ konception af genrer og tekstarter som konstitueret af på forhånd givne tekstmarkører. Det skal dog retfærdigvis siges, at det allerede af bogens programmerklæring (s. 14) fremgår, at kapitlet om de sprogligt-stilistiske virkemidler vil være bogens mest omfattende.

Et andet af bogens ærinder er at undersøge fænomenet genrer og tekstarter fra forskellige perspektiver for at kunne komme ”hele vejen rundt” (s. 13). En sådan undersøgelse bør if. OT indeholde både sociologiske, sprogligt-stilistiske, kognitive og historiske aspekter, idet de fire discipliner opfatter begreberne genrer og tekstarter fra hver sin synsvinkel og under hver sin metafor. I bogen tildeles hvert perspektiv sit kapitel, således at den i alt består af fem kapitler: I kapitel I, som OT kort og godt kalder ”Modellen”, introduceres lærebogens overordnede sigte og begreber, hvorefter de fire følgende kapitler i nævnte rækkefølge behandler de sociologiske, de sprogligt-stilistiske, de kognitive og de historiske perspektiver på emnet.

I bogens kap. II, det sociologiske, tematiseres relationen mellem sproglige handlinger og det omgivende samfund. Fremstillingen tager udgangspunkt i den såkaldte puslespilsmetafor (Searle 1995:80), der billedliggør, hvordan de gentagne tilskrivninger af social status inden for institutioner og tekster får samfundet til at hænge sammen som et puslespil med brikker, der låser hinanden fast, så ”[h]ver brik indgår i den niche de andre brikker stiller til rådighed, således at hele feltet er udfyldt.” (s. 50). Hermed beskrives tekster samtidig som handlinger, hvor noget - f. eks. en sproglig form - har sociale konsekvenser.

Til belysning af dette synspunkt inddrages endnu en af pragmatikkens kanoniserede teorier, nemlig talehandlingsteorien, der netop forbinder ord med social handling og således underbygger bogens bærende tese: at samfundets sociale realiteter skabes ved sproglige handlinger, og at denne omstændighed forudsætter enighed om de konstituerende regler herfor. Denne enighed opnås bl.a. ved, at vi som samfundsborgere dagligt agerer inden for forskellige kommunikationsfællesskaber, der ganske vist ikke er skarpt afgrænsede, men alligevel – med en grov

generalisering - kan kategoriseres sådan, som f.eks. Habermas har gjort det i sin offentlighedsmodel.

I kap. IV, "Kognitive genprocesser", redegør OT for de mentale processer, der igangsætter en række prospektive generiske forestillinger om tekstarten hos læseren. Dette sker især i mødet med de såkaldte *teksttærskler*, som er betegnelsen for de tegn, der forankrer teksten til den retoriske situation, f.eks. et brevhoved, layout eller forlag (Genette 1987). Udgangspunktet er, at vi som læsere gennemløber en række parallelle kognitive processer fra det øjeblik, vi registrerer bogstaverne, til vi har forstået meningen med teksten og kan reagere adækvat på den. Tekstarter fungerer altså metaforisk som en form for forventningsrammer: Forskydes rammen, forskydes hele perspektivet (s.14).

I kap. V, "Tekstarter og teksttyper", præsenteres læseren bl.a. for refleksioner over det paradoks, at genrer er historiske og dermed foranderlige kategorier, der *per se* burde umuliggøre en strukturel beskrivelse, som det dog alligevel viser sig muligt tentativt at foretage på grund af den træghed, der er kendetegnende for en række af vores vigtigste genrer og tekstarter. Som sådan kan de metaforisk opfattes som stier eller spor af epokale samfunds- og samværsformer for de praktiske tekstarters vedkommende tillige som levninger efter en retorisk situation. Det er også i dette kapitel, at der gives en oversigt over det genresystem, der if. OT synes at være gældende i vores kultur i dag, og som beskrives som bestående af underkategorier af de retoriske prototyper (talehandlinger, skønlitteratur, sagprosa og praktiske tekstarter), der er lærebogens udgangspunkt.

Som allerede omtalt er OT talsmand for det synspunkt, at de praktiske tekstarter ikke må blandes, da de så mister deres troværdighed som legitime handlinger i den sociale situation. Alligevel forekommer det overraskende, at sådanne tekstblandinger konsekvent omtales og opfattes som *fup*, der vil nedbryde samfundet (s. 60), og at "det er en kollektiv forpligtelse at opretholde statusfunktionerne og gribe ind over for folk der blander dem sammen" (s. 55). Her hører man ekkoet fra Habermas' eskatologiske samfundsprofeti, hvis forklaringsværdi i dagens samfund bogen dog ikke gør til genstand for nogen nævneværdig diskussion, ligesom modellens status som idealiseret bevidsthedsmodel over, hvordan borgeren *bør* holde de forskellige sfærer adskilt og

ikke som en faktuel samfundsmodel ikke tydeliggøres. Heraf må man som læser slutte, at når OT skiftevis taler om 'samfundet', 'det moderne samfund' og 'det borgerlige samfund', så er det den habermasianske samfundsforståelse, der sigtes til. Men er den ikke allerede brudt sammen som fælles bevidsthedsmæssigt tankegods og erstattet af en anden og langt mere kompleks samfunds- og genreforståelse?

Det kategoriske statement underbygges da heller ikke af overbevisende eksempler på, at en tekst ligefrem er i stand til at bringe et samfund til sammenbrud. Ganske vist søges synspunktet dokumenteret bl.a. ved præsentationen af en tekst, der i en gratisavis via sit layout og sin fremstillingsform umiddelbart fremtræder som en redaktionel artikel om et sundhedsproblem, og som dermed if. det habermasianske genresystem har sin plads i den politiske offentlighed, men som ved nærmere analyse afslører sig som en reklame, dvs. en tekst, der ud fra offentlighedsmodellen er placeret i socialsfæren, og som derfor er styret af markedsinteresser. Men er det fup? Er teksten ikke snarere et udtryk for den markedsførelse af offentlige institutioner, herunder sundhedssektoren, der har fundet sted i løbet af de seneste tiår, og som dermed et ærligt udtryk for den modsætningsfyldte positionering, der finder sted af patienten som på en gang 'patient' og 'konsument'?

Et eksempel på en sådan refleksion over en tilsvarende type af blandingstekst finder man til gengæld i en anden og samtidig publikation fra Samfundslitteratur, nemlig i udgivelsen *Organisationskommunikation - teori om cases og tekst og tale*, hvor Frans Gregersen i sin artikel "Genreanalyse. Gennemskuelig reklame eller troværdige testimonials på Københavns Universitets hjemmeside?" (Gregersen 2014) fokuserer på universiteternes aktuelle opgør med de akademiske praktiske tekstarter som f.eks. de studiesider, der har til formål at orientere potentielle studerende om indholdet og formålet med det påtænkte studium: "Traditionelle akademiske tekster har med deres arkaiske sprogbrug, upersonlige henvendelsesformer og formelle indhold ringe gennemslagskraft hos den unge generation, hvorfor de markedsstyrede universiteter i det seneste tiår gennem ansættelse af journalister og andre tekstskribenter har arbejdet intenst på at udvikle nye og mere 'æggende' tekster. Frans Gregersen viser i artiklen, hvordan blandingen af information og reklame i dag er en så integreret del af de akademiske henvendel-

sesformer, at i hvert fald den generation, de er henvendt til, ikke finder dem påfaldende og 'upassende' rent genremæssigt. Er disse tekster så fup, og medvirker de til nedbrydning af samfundet? Eller er forholdet ikke snarere det omvendte, kunne man fristes til at spørge, at de er *effekter* af forandringer i samfundet? De afslører jo, at studerende i dag positioneres til at indtage modsætningsfyldte identitetskonstruktioner som på en gang magtfulde konsumenter på et grænseløst marked og magtesløse slaver i et politisk udpint uddannelsessystem. På samme måde afdækker den 'falske' redaktionelle artikel, der viste sig at være en reklame, et sundhedssystem, hvis økonomiske afhængighed af medicinalindustrien er et yderst betændt anliggende. Så fup er det vel ikke, og tekstforfatterne kan/skal ikke bremses – teksterne fungerer jo som betydningsfulde kilder til væsentlige informationer om vores samfund. Netop det perspektiv kunne man forestille sig, at OT's funktionelle tekstkonception vil blokere for, for som Lisbeth Falster Jakobsen også har gjort opmærksom på i sin anmeldelse af *Praxt – pragmatisk tekstteori I-II*, så er den idealiserede og normative tekstforståelse, der ligger til grund for den pragmatisk tekstteori, temmelig optimistisk i sin opfattelse af, hvad der foregår i realiteternes verden, fordi denne netop kun figurerer som komponent i en teksthåndling (Jakobsen 1994).

Det er formodentlig også et bevidst valg og fravalg fra OT's side, at valget af analysetekster udelukkende omfatter traditionelle sprog-handlingstyper (verbale tekster, mundtlige såvel som skriftlige og alle danske), fordi de netop på grund af deres træghed og lange historiske linjer kan beskrives og systematiseres og dermed fungerer i overensstemmelse med lærebogens ærinde. Bogen skal således læses som et solidt fundament til beskrivelse og systematisering af de velkendte teksttyper, men kan med fordel anvendes som afsæt for undersøgelser af, om det er muligt at udbygge dens teksttypologi til også at omfatte teksttyper, der inddrager et bredere semiotisk potentiale (Illum Hansen 2013). Ikke mindst fordi bogen præsenterer sig som et læremiddel, ville overvejelser omkring dens valg af et forholdsvis konservativt analysemateriale og muligheden af også at inddrage multimodale tekster og tværmediale analyseeksempler have styrket dens relevans for den yngre generation, som den overvejende er henvendt til.

Samtidig er det dog netop det imponerende og omfattende korpus af teksteksempler (i oversigten over eksempeltekster findes ikke mindre end 50 tekster oplistet!), som den erfarne Tøgeby-læser i en del tilfælde vil kunne nikke genkendende til, der er en af bogens styrker. Ikke mindst fordi de ofte figurerer i flere af bogens afsnit og således dokumenterer sammenhængen mellem analysemodellens forskellige aspekter, har de en uundværlig pædagogisk funktion til anskueliggørelse af de mange teoretiske og metodiske begreber, der løbende introduceres. Bogen er på 300 sider og er, de mange illustrerende analyseeksempler, diagrammer og modeller til trods, komprimeret læsning.

Som allerede kort berørt afrunder OT sin bog med et genreleksikon (og her bruges termen 'genre' også om sagprosaen og de praktiske tekstarter), der i nogen grad letter overblikket over den ret omfattende og nogle steder utraditionelle fagterminologi. Forud for dette katalog opsummeres bogens pointer tillige i en seks sider lang og særdeles detaljeret opstilling af en model til genreanalyse (igen dækker termen 'genre' her alle tre teksttyper) i fem trin. Der spørges her i nævnte rækkefølge til tekstens retoriske vilkår, dvs. kommunikationssituationen, parternes talepositioner, afsenders intention med teksten, dens fremstillingsform og hensigtsmæssighed i situationen. Femtrinsraketten suppleres trin for trin med et udsnit af de modeller, definitioner og pointer, der er præsenteret og beskrevet i bogens fem teoretisk/analytiske kapitler.

Bogens erklærede overordnede sigte er at fremlægge en funktionel teksttypologi som forudsætning for genreanalyse: Dens pædagogiske formål er således at sætte studerende og andre, der arbejder produktivt og analytisk med tekster i stand til at genkende og selv foretage sprogvidenskabeligt funderede tekstkategoriseringer ud fra deres prototypiske funktion, og for de praktiske tekstarters vedkommende også at kunne relatere dem til den kommunikationssituation, hvori de indgår. Som Bakhtin har påpeget, så må man mestre genrene, før de kan brydes (Bakhtin 1986:80), og som fundament for en sådan genrebeherskelse fungerer lærebogen indiskutabelt: Den vil med sine talrige teksteksempler, modeller, oversigter, skemaer og stilbegreber være en guldgrube for den sproginteresserede studerende. Bogen forudsætter dog et vist forhåndskendskab til sprogvidenskabelig terminologi og

teori, dels fordi den på en række områder anvender et utraditionelt begrebsapparat, dels fordi den opererer med et større antal begreber hidrørende fra forskellige lingvistiske skoledannelser, som sandsynligvis vil have en overvældende effekt på den, der ikke i forvejen er fortrolig med sprogvidenskabelig terminologi. Lidt vanskeligt er det også at holde brugen af begreberne 'genre' og 'tekstart' ude fra hinanden, idet de bruges (i hvert fald delvist) synonymt. Eksempelvis hedder det i bogens genreleksikon: "En genre kaldes også en *tekstart." (S. 279). Og på s. 13: "Overordnet opfattes forholdet mellem tekstart (genre) og samfund som et forhold mellem en nøgle og en lås".

Samtidig gælder det for de fleste af de mange teoretikere fra de mange forskellige skoledannelser, der inddrages, at de ikke introduceres overordnet, f.eks. ved deres videnskabsteoretiske indplacering eller generelle status. Måske har det forekommet overflødigt med en nærmere præsentation, fordi de ofte kun figurerer sporadisk i teksten og kun der, hvor det synes tjenligt som motor for denne, men dette (fra)valg har nogle konsekvenser for den videnskabsteoretiske konsistens: Bakhtins teori om talegenrer lægges eksempelvis til grund for bogens sproghandlingsbegreb, men det problematiseres ikke, at hans dialogistiske sprog- og tekstkonception på en række væsentlige punkter er endog helt uforenelig med den klassiske pragmatik. Det vil derfor være, om ikke en forudsætning, så i hvert fald en fordel, at læseren er bekendt med og selv kan foretage en videnskabsteoretisk indplacering af de teoretikere, der figurerer. Som OT selv gør opmærksom på (s. 14), så er de fem metaforer, som bogen benytter sig af: nøglen i låsen (den overordnede metafor), puslespillet (sociologiens metafor), sproglig arkitektur (den sprogligt-stilistiske metafor), forventningsrammer (den kognitive metafor) og stier og spor (den historiske metafor), da også til dels uforenelige, så eklekticismen er altså tilsigtet. Man kunne her igen under henvisning til Lisbeth Falster Jakobsens anmeldelse af *Praxt* (Jakobsen 1994) fristes til at tilslutte sig hendes påpegning af OT's tendens til mangel på systematik i udvælgelsen af teori og til en form for 'systemtvang', som altså også spores i *Bland blot genrerne - ikke tekstarterne!*, men begge dele opvejes af den energi og det imponerende faglige overskud, der ligger til grund for fremstillingen. Jakobsen understreger da også netop samme sted, at OT's metode på ingen måde

fører til en løs sammenstilling i fremstillingen, tværtimod, så har forfatteren et endog meget håndfast syn på, hvad en tekstteori bør kunne. I *Bland blot genrerne – ikke tekstarterne!* demonstrerer OT da også en lignende bemærkelsesværdig målrettethed og vilje til at gennemføre sit forehavende, som i sig selv gør bogen læseværdig og brugbar også som afsæt for videre diskussion af et fagligt felt, der altid har været omdiskuteret, men som netop er brændende aktuelt i dag, hvor der fra alle sider stilles krav til vores tekstkompetencer i en grad, som ingen havde forudset for blot et par årtier siden.

Anna Vibeke Lindø

Institut for Sprog og Kommunikation

Syddansk Universitet

avl@sdu.dk

LITTERATUR:

- Bakhtin, Mikhail. 1986. The Problem of Speech Genres. Emerson, Caryl & Michael Holquist (red.) *Speech Genres and Other Late Essays*, 60-102. Austin: University of Texas Press.
- Strøm, Sophie Holm (red.): *Danske Noter* 4. 2012. København: Dansk lærerforening.
- Genette, Gérard. 1987. *Paratexts. Thresholds of interpretation*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gregersen, Frans. 1994. Anmeldelse af Ole Togeby: *PRAXT. Pragmatisk tekstteori I-II*. *Danske Studier*. 152-165.
- Gregersen, Frans. 2014. Genreanalyse. Gennemskuelig reklame eller troværdige testimonials på Københavns Universitets hjemmeside?. Helle Petersen (red.) *Organisationskommunikation. Teori og cases om tekst og tale*, 87-118. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Grice, Herbert Paul 1975. Logic and Conversation. Peter Cole and Jerry Morgan (red.) *Syntax and Semantics, vol.3*. Massachusetts: Academic Press. Reprinted as ch.2 of Grice 1989. 22–40.
- Habermas, Jürgen. 1962. *Strukturwandel der Öffentlichkeit. Untersuchungen zu einer Kategorie der bürgerlichen Gesellschaft*. Berlin: Neuwied.
- Illum Hansen, Thomas. 2013. Mellem hermeneutik og kommunikation – et bud på en holistisk fortolkning af tekst, genrer, teksttyper og tekstkompetencer i dansk. Helle Rørbech (red.) *Cursiv nr. 12. Didaktiske destinationer 12 bidrag til danskfagets didaktik*, 11-25. Aarhus: Institut for Uddannelse og Pædagogik. AU.
- Jakobsen, Lisbeth Falster 1994. Teksttolkning er at gå ud i en flod. Anmeldelse af Ole Togeby's *PRAXT, Pragmatisk tekstteori I og II*. *NyS - Nydanske Studier & Almen Kommunikationsteori* 18. 107-117.
- Searle, John R. 1995. *Construction of Social Reality*. London: Penguin Books.
- Togeby, Ole 2014. *Bland blot genrerne – ikke tekstarterne! Om sprog, tekster og samfund*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.